

LUNDS
UNIVERSITET

”The change is coming!”

En studie av tankar och berättelser kring begreppet jämställdhet i
byn Enkokidongoi i södra Kenya.

**“They are coming to school! So there is a very big difference! This generation is really
coming up in a very good way!”**

Elin Gustafsson

Abstract

This paper is a discourse analysis of the concept of equality between men and women in the village Enkokidongoi in southern Kenya. Through interviews with persons connected to the village it explores how thoughts and opinions about equality between men and women are formulated, but also whether equality between men and women is seen as a goal in the community. These thoughts and opinions are analyzed using the theoretical tools of globalization and postcolonial theory. The analysis shows clearly that equality between men and women is a concept that is highly valued and seen as something positive, something to strive for. It also appears that the concept of equality between men and women include education as a key factor in the gender-equal society. It also appears thoughts of men and women as naturally different and that they therefore should have an equal place in the society. But this does not necessarily mean that they should do the same tasks or chores. The analysis also shows finally that the informants see the positive attitude towards equality between men and women as a generational issue because more and more in the country today are in school.

Nyckelord: Jämställdhet, Kenya, Utbildning, Kön och Genus

Key-words: Equality between men and women, Kenya, Education, Sex and Gender

Innehållsförteckning

Acknowledgement	1
1 Inledning	2
1.1 Bakgrund	2
1.2 Jämställdhetsbegreppet.....	3
1.3 Syfte och frågeställning.....	4
1.4 Avgränsning	5
2 Forskningsfält och teori	6
2.1 Forskningsfält och problemområde.....	6
2.2 Teori	9
3 Metod	13
3.1 Metoddiskussion och positionering.....	13
3.1.1 Etiska överväganden	16
3.2 Samtalsintervjuer.....	19
3.2.1 Urval av intervjupersoner.....	20
3.2.2 Utformandet av intervjuguide	21
3.3 Diskursanalys	22
4 Analys	24
4.1 The learned people: utbildning, nyckeln till det jämställda samhället?	24
4.2 Kvinnor och män, olika av naturen?	28
4.3 ”The change is coming”, förändringens egenvärde.	30
4.4 Slutsats	32
5 Avslutande diskussion	34

6	Referenser	35
7	Bilaga 1, Intervjuguide	38
8	Bilaga 2, Information-letter	39

Acknowledgement

Thanks to all my informants in Enkokidongoi who patiently and with great joy answered all my questions and shared their thoughts and ideas about equality between men and women. Thanks also to all others that I met and got to know in the village during my stay. It means a lot to me and without your help, I had never been able to complete my study. You have inspired me and given me memories for life, this essay is dedicated to you.

I would also like to dedicate this essay to my father who died in 2006. He has always been a great role model and means everything to me. It is he who inspired me to dare to be stubborn and never give up. Without him in my life I would not have made it this far. Thanks dad!

Lund 2012-05-24, Elin Gustafsson

1 Inledning

”The change is coming”, handlar om förändringen i synen på jämställdhet i byn Enkokidongoi i södra Kenya. En förändring i samhället som är på väg att få många människors tankar och syn på jämställdhet att ändras. Resultaten har jag fått fram genom en diskursanalys av ett intervjumaterial från byn Enkokidongoi i Kenya.

1.1 Bakgrund

År 2010 trädde en ny författning i kraft i Kenya. Den nya författningen innefattar bland annat lika villkor för män och kvinnor men också grundläggande rättigheter som religions- och yttrandefrihet.¹ Kvinnor är som grupp underrepresenterade på den politiska nivån i Kenya, dock bidrar den nya författningen till att en tredjedel av alla platser i valda församlingar ges åt kvinnor.² Den svenska ambassaden i Kenya framhäver vikten av den nya författningen och menar att dess genomförande kommer leda till bättre jämställdhet i landet på grund av dess fokus på kvinnors rätt till att ärva och äga mark.³

Detta sker i en tid då allt fler länder inför kvotering för att öka kvinnors representation. Rwanda är ett av de länder där lagstadgad kvotering har varit ett effektivt sätt för att öka just kvinnorepresentation på den politiska nivån.⁴

I stället för att titta på ett land som har infört kvotering vill jag titta på ett land som inte gjort detsamma men som ändå har liknande influenser i den nationella politiken. Är jämställdhet målet i Kenya eller finns det andra målsättningar som är mer primära och dominerande? Detta är frågor som jag vill undersöka i denna uppsats genom intervjuer i byn Enkokidongoi i Kenya som är mitt primärmaterial. Jag analyserar sedan mitt primärmaterial utifrån en diskursanalys för att undersöka om det finns en rådande diskurs kring begreppet jämställdhet.

---

¹Karlsson, Lena red. (2011) s. 9

²Karlsson, Lena red. (2011) s. 31

³ http://www.swedenabroad.com/News_____81406.aspx?slaveid=116895 (hämtad den 20/2 2011)

Byn Enkokidongoi blev aktuell att undersöka eftersom jag fick möjlighet att bo i byn genom ett volontärprojekt på en skola. Genom detta fick jag tillträde till fältet, även om volontärprojektet i sig kan ses som problematiskt ur ett postkolonialt perspektiv. Jag menar att jag som individ inte kan komma till en för mig helt ny kontext utan att reflektera över min egen position och vad den kan medföra för min undersökning. Dock menar jag att det finns fördelar med att jag genom ett parallellt volontärprojekt i byn kan stanna under en längre tid, vilket ökar min chans till en djupare förståelse för materialet.

1.2 Jämställdhetsbegreppet

Jämställdhetsbegreppet är det centrala i uppsatsen. Därför är det av stor vikt att jag klargör att jag under intervjuerna kommer att använda mig av engelskans ”equality between men and women” som en motsvarighet till svenskans jämställdhet. Denna klargörelse är viktig eftersom intervjuerna kommer genomföras på engelska och jag vill förekomma eventuella språkskiljaktigheter. Valet av engelska var ett alternativ eftersom engelska är ett av de officiella språken i Kenya och även det språk som används i skolans undervisning.⁵ Dock upptäckte jag väl på plats att engelskan, även om det användes i skolan inte var ett språk som alla behärskade. Jag övervägde då att använda mig av en tolk men beslöt mig ändå slutligen för att de fördelar som finns med att hålla en intervju mellan två personer på samma språk överväger. Detta eftersom jag gör en diskursanalys och språket är en central del av analysen. Det är med språket som informanterna kan beskriva och berätta om begreppet, med en tolk skulle denna aspekt försvinna.

I uppsatsen kommer jag dock skriva det svenska begreppet jämställdhet för enkelhetens skull. Jag utgår från Ann-Katrine Roths definition av jämställdhet som är: ”ett tillstånd som kan anses råda antingen när män och kvinnor har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter eller först när män och kvinnor har samma ställning och inflytande.”⁶ Det är alltså begreppet med denna innebörd som jag tar avstamp i men det är inte det jag kommer undersöka. Istället vill jag titta på och undersöka vad begreppet har för innebörd för de personer jag intervjuar och om det finns som en målsättning i samhället.

---

⁴ Freidenvall (2006) s. 266

⁵ Karlsson red. (2011) s. 7

⁶ Roth (2008) s. 12

Begreppet jämställdhet är omdiskuterat och kontroversiellt inte bara i den svenska politiken men också internationellt. FN antog 1979 en kvinnokonvention för avskaffandet av all diskriminering mot kvinnor vilket bland annat USA fortfarande inte har undertecknat. Vidare dröjde det till FN:s världskonferens 1993 i Wien innan kvinnors rättigheter tillskrevs de mänskliga rättigheterna.⁷ Eftersom jag inte har en normativ ambition med uppsatsen där jag vill säga att jämställdhet med en viss innebörd skall vara målet, så blir det mindre problematiskt att använda sig av begreppet. Jag utgår från Mulinari och De los Reyes tankar om att kön aldrig bara är kön utan en rad kategorier sammanflätade och som därigenom skapar olika identiteter.⁸ Därav blir det mer intressant menar jag att undersöka begreppet jämställdhet som inte i så stor grad tar hänsyn till andra aspekter än just dessa.

1.3 Syfte och frågeställning

Uppsatsen är en teorikonsumerande studie där det primära är valet av föremål för studien⁹, i mitt fall valet av byn Enkokidongoi i Kenya. Syftet med uppsatsen är att undersöka hurvida det finns en diskurs kring begreppet jämställdhet i byn Enkokidongoi i Kenya och om det i så fall kan ses som en målsättning. Alltså, om informanterna upplever att jämställdhet är ett värde att sträva efter i samhället. Främst vill jag undersöka om den utveckling som börjar synas på nationell politisk nivå också finns representerad på lokal nivå. Det är tankarna och resonemanget kring begreppet som jag är intresserad av och därför sätter jag intervjupersonerna i centrum. Deras berättelser blir mitt primärmaterial som jag sedan analyserar för att försöka finna den dominerande diskursen. Mitt syfte är inte att generalisera mina resultat utan snarare vara ödmjuk mot mitt intervju-material och se tendenser. Likaså är inte heller mitt syfte att göra en normativ studie då den i så fall skulle gå ut på att ”författaren bygger upp en egen argumentation för hur ett samhällsfenomen bör vara utformat.”¹⁰ Jag menar att jag omöjligen skulle kunna ta mig an detta då jag utgår från ett kritiskt postkolonialt perspektiv och antagandet om situerad kunskap vilket jag diskuterar vidare under kapitel 3. Metod.

---

⁷ Bergqvist i Bennich-Björkman & Blomqvist (red.) (2008) s. 262

⁸ De los Reyes & Mulinari (2005) s. 4

⁹ Esaiasson et al (2007) s. 43

Mitt syfte med uppsatsen resulterar således i två frågeställningar, en mer generell och en mer specifik.

En mer övergripande frågeställning:

- **Vad innebär begreppet jämställdhet i byn Enkokidongoi?**

Men jag vill också finna svar på denna lite mer specifika frågeställningen:

- **Ses jämställdhet som en målsättning och något att sträva efter?**

Den första frågeställningen syftar till att ta reda på hur informanterna definierar begreppet jämställdhet samt vad det betyder för dem som individer. Men också vad som krävs för att ett samhälle ska kunna räknas som jämställt. Den andra frågeställningen syftar till att undersöka om informanterna ser jämställdhet som ett värde att sträva mot i samhället. Alltså, undersöka huruvida informanterna vill uppnå ett jämställt samhälle eller inte.

1.4 Avgränsning

Det här avsnittet syftar till att ge en tydlig överblick kring uppsatsens avgränsning. Jag kommer använda mitt intervjumaterial som primärmaterial och fokusera på de berättelser som kommer fram där. Detta eftersom det hade blivit ett alltför tidskrävande och för stort projekt att ge sig på en komparativ studie mellan intervjumaterial och nationella dokument eller annan typ av komparativ studie. Jag kommer att utgå från skolan i byn Enkokidongoi, då jag där, genom ett volontärprojekt i byn kan få tillträde till fältet. Därmed kan jag lära känna människor som skulle vilja ställa upp på intervju. Jag kommer avgränsa mig till att intervjua personer i byn som talar engelska. Engelskan är ett av de officiella språken och det som talas i skolans undervisning vilket gör att jag inte behöver ta hjälp av en tolk, eventuella språkliga problem kan således förebyggas till viss del. Dock är jag medveten om att detta för med sig en viss problematik, långt ifrån alla i byn kan prata engelska. Det är de som i intervjuerna kallas för "the learned people" som kan engelska, de som har gått i skolan och utbildat sig. Därför vill jag än en gång understryka att jag inte kommer göra en generaliserande uppsats, en avgränsning av detta slag är nödvändigt för att jag skall kunna genomföra min studie. Men jag förstår att långt ifrån allas röster kommer att bli hörda, dock menar jag också att en studie där allas röster ska komma till tals inte är möjlig i omfång och storlek.

---

¹⁰ Esaiasson et al (2007) s. 44

2 Forskningsfält och teori

Under detta kapitel kommer jag närmare beskriva mitt problemområde och forskningsfältet som berör detsamma. För att sedan beskriva den teoretiska grund som analysen utgår ifrån.

2.1 Forskningsfält och problemområde

Mitt problemområde rör sig kring begreppet jämställdhet, är det något önskvärt för alla länder eller finns det andra diskurser som är mer dominerande i vissa länder?

Lenita Freidenvall är en forskare som studerat kvinnorepresentation inom den svenska politiken. Hon beskriver själv i sin introduktion till avhandlingen *Vägen till varannan damernas, Om kvinnorepresentation, kvotering och kandidaturval i svensk politik 1970-2002* att ”Kvinnorepresentationens utveckling i Sveriges riksdag har belysts i ett par forskningsprojekt.”¹¹ Törnqvist undersöker även hon liksom Freidenvall de gränser som finns för könspolitiken och i båda avhandlingarna kommer frågan om kvotering upp till diskussion. Frågan om representation kan således ses som centralt i dessa texter. En kan fråga sig hur det kommer sig att det blivit ett så intressant område för många forskare. Kanske är det som Törnqvist skriver ”I takt med att jämställdhetsfrågan vinner erkännande blir den angelägen att definiera.”¹² Dock menar Freidenvall att:

En lucka i den tidigare forskningen om kvinnors politiska representation är att den inte analyserat betydelsen av de politiska partiernas nomineringsprocesser. En förutsättning för att kvinnor skall inkluderas i de parlamentariska organen är att de finns på valbara platser på partiernas valsedlar eller att de åtminstone finns med på valsedeln för att eventuellt kunna kryssas in via personvalssystemet.¹³

Att undersöka denna lucka är ett av Freidenvalls viktigaste syfte med avhandlingen.¹⁴ Hon identifierar vidare tre orsaker till att inte den feministiska forskningen tidigare har undersökt

---

¹¹ Freidenvall (2006) s. 10

¹² Törnqvist (2006) s. 9

¹³ Freidenvall (2006) s. 12

¹⁴ Freidenvall (2006) s. 13

den kvinnliga politiska representationen och nomineringsprocessernas betydelse. Hon säger att:

Den feministiska forskningen i första hand inriktas mot kvinnors organisering utanför den etablerade politiken. Den formella politiken och de formella politiska institutionerna har ansetts vara manliga bastioner, präglade av manliga normer, och därmed en arena som feminister helst borde undvika. En tredje förklaring kan möjligen vara att företrädesvis män varit forskare.¹⁵

Avhandlingen legitimeras således av att det inte tidigare gjorts undersökningar med det fokuset som Freidenvall har och finner därför förmodligen sin plats inom genusforskningen väl. De los Reyes och Mulinari riktar kritik mot genusforskningen som de menar haft en brist på intersektionalitet och ser därför att det begreppet används istället för genusforskning.¹⁶ Jag menar att det på samma vis är problematiskt för avhandlingen att den saknar ett intersektionellt perspektiv och endast pratar om kvinnor som grupp.

Katharina Tollin har också skrivit en avhandling som är relevant för forskningsfältet, *Sida vid sida*. Tollin undersöker även hon om hur jämställdhet har organiserats i Sverige och även vilka maktstrukturer som har färgat densamma.¹⁷ Hon skriver bland annat om hur diskussionen om jämställdhetslagstiftning inte är en separat fråga utan snarare en del av en större kontext präglad av frågan om hur maktrelationer ska hanteras.¹⁸ Avhandlingen är central för fältet eftersom den på ett konkret sätt undersöker hur diskussionen om jämställdhet i Sverige sett ut på den politiska arenan under mer än 30 år. En av Tollins slutsatser är att jämställdhetspolitiken kan utvidgas för att kritiskt påvisa att kvinnors underordning är en del av en större struktur.¹⁹

Kravet på lika lön för kvinnor kan utvidgas till krav på minskade klyftor i stort. Kravet på en ökad andel kvinnor i näringslivets toppositioner kan vidgas till en ökad styrning och kontroll av näringslivet som sådant. Kravet på att den sexuella exploateringen av kvinnors kroppar ska upphöra kan utvidgas till att exploateringen av arbetstagarnas kroppar i arbetslivet ska upphöra.²⁰

Även Jessika Wide har skrivit en avhandling av intresse för forskningsfältet, *Kvinnors politiska representation i ett jämförande perspektiv – nationell och lokal nivå*. Wide tar avstamp i en diskussion om kvinnors politiska representation världen över. Wide menar att ”andelen kvinnliga parlamentsledamöter - varierar kraftigt mellan världens länder.” och ställer

---

¹⁵ Freidenvall (2006) s. 13

¹⁶ De los Reyes och Mulinari (2005) s. 7

¹⁷ Tollin (2011) s. 11

¹⁸ Tollin (2011) s. 65

¹⁹ Tollin (2011) s. 173

²⁰ Tollin (2011) s. 172

sig frågan varför kvinnors representation är så varierad?²¹ Just därför är henens avhandling en relevant del av detta forskningsfält även om den till största del består av en komparativ studie mellan nationell och lokal nivå i Sverige.

Undersökningen som görs i denna uppsats är en diskursanalys på begreppet jämställdhet i byn Enkokidongoi i södra Kenya. Utanför Sveriges gränser är Agnes Aboums text i boken *Democracy in Africa. On those terms?* från 1995 relevant då den diskuterar genus och kön i relation till den demokratiska processen och jämlikhet i Kenya. Aboum skriver att Kenya tidigare inte haft kvinnor representerade på beslutsfattande poster på den politiska nivån som påverkar och förändrar kvinnornas liv. Hon beskriver också problematiken med att så få kvinnor har varit partipolitiskt engagerade och hur partierna inte haft policys för att förändra detta.²² Aboum pekar också på det faktum att många kvinnor har levt i utsatta områden där kommunikation och tillgången till information varit bristande. Men hon menar att ”Men are slow in coming to terms with the reality that women’s roles have extended beyond the homes.”²³

Oyèrónké Oyewùmí har skrivit *The invention of women, Making an African sense of western gender discourses* och är en central del i forskningsfältet. Hon menar att västerländska diskurser ”assume that all societies perceive the human body as gendered and then organize men and women as social categories based on this assumption.” Detta menar Oyewùmí är problematiskt eftersom det hindrar oss från att ställa direkta frågor, hon menar att frågorna på så vis redan är färgade av en viss kontext. Hon säger att ”Instead what we find are canned questions based on Western experiences masquerading as universals. Ultimately, this is not about which questions are asked but whose questions and why.”²⁴ Detta är intressant då jag i denna uppsats undersöker om begreppet jämställdhet är något som kan ses som en målsättning och något att sträva efter. Oyewùmí menar fortsättningsvis att FN (Förenta Nationerna) kan ses som en symbol för den västerländska dominansen och hur detta har lett till att kvinnor har kategoriserats och ses som offer. Men också att feministiska rörelser har globaliserats och påverkat bilden av kvinnan som en kategori.²⁵ Något som jag finner relevant och som också legitimerar mitt val av teoretisk utgångspunkt är att Oyewùmí säger att ”it is impossible to deny the influence of the West in shaping local discourses and

---

²¹ Wide (2006) s. 83

²² Aboum (1995) s. 97

²³ Aboum (1995) s. 98

²⁴ Oyewùmí (1997) s. 176

²⁵ Oyewùmí (1997) s. 176

practices about gender.”²⁶ Därför är det högst relevant att använda globaliseringsteorier i analyseringsprocessen av jämställdhetsbegreppet.

Alltså slutsatsen som kan dras efter att ha undersökt forskningsfältet är att det finns mycket skrivet kring olika dimensioner av jämställdhet och representation. Men just mitt problemområde tankar och berättelser kring begreppet jämställdhet i Kenya är inte lika utforskat. Därav kan jag legitimera mitt val av uppsatsämne, den fyller en del av en lucka i forskningen om jämställdhet.

2.2 Teori

Det som min forskningsöversikt visade var att jämställdhet som fenomen är vida utbrett och tanken om jämn könsfördelning i politisk representation är något som finns i olika länder världen över. Med begreppet Globalization utifrån Robertson vill jag därför analysera huruvida jämställdhetsbegreppet är en del av den globalisering som har skett och sker i världen enligt Robertson. Det kommer vara min huvudsakliga teoretiska grund och utgångspunkt. Dock kommer jag att använda mig av ytterligare teoretiska verktyg för att kunna göra min analys på bästa sätt.

”Globalization is, at least empirically, not in and of itself a ‘nice thing,’ in spite of certain indications of ‘world progress.”²⁷ Detta skriver Robertson inledningsvis i sin bok Globalization och det är det som jag menar är den viktigaste teoretiska utgångspunkten i denna uppsats. Det innebär en kritisk reflektion över begreppet och vad densamma har för påverkan i världen. Eftersom denna uppsatsen undersöker vad jämställdhetsbegreppet innebär i en by i södra Kenya är en sådan reflektion kring globalisering central. Att världen utvecklas åt ett visst håll på grund av vissa länders dominans och påverkar länder som inte tillhör samma privilegierade position är en del av globaliseringen. Men behöver alltså inte av sig själv vara något positivt. Jämställdhet värderas olika i olika länder och kan vara en del av globaliseringen, det behöver alltså inte heller av sig själv vara något positivt. Robertson

---

²⁶ Oyewùmí (1997) s. 178

²⁷ Robertson (1992) s. 6

skriver att globalization hör ihop med organiseringen av världen som en helhet. Han skriver vidare att skpandet av FN har varit en del i skapandet av "the struggle-for-hegemony phase"²⁸

This involved a more explicit recognition of the categories of sovereign societies, individuals, the inter-state system and humankind. Since then, particularly during the current uncertainty phase, there have been significant shifts along each dimension. As far as the category of national society is concerned, there have been changes which involve the questioning of the theme of its homogeneity. In other words, the themes of multiculturalism and polyethnicity have come strongly to the fore. At the same time, the theme of 'meganations' has arisen, specifically the relationships between nations and larger regional, supranational units.²⁹

Robertson hävdar också att detta har lett till att Japan, USA och Tyskland är de centrala och privilegierade länderna i öst, väst och Europa.³⁰ Detta påverkar följaktligen utgångsläget för andra länder som inte har den privilegierade och dominerade rollen. Han säger också fortsättningsvis att "with the rapid growth of various supranational and transnational organizations, movements and institutions (such as global capitalism and the global media system) the boundaries between societies have become more porous because they are much more subject to 'interference and constraint' from outside."³¹ Det är intressant eftersom det i praktiken innebär att länder påverkas mer av varandra på grund av att gränserna mellan länder luckrats upp av bland andra olika världssystem och globala rörelser. Detta kan jag använda på begreppet jämställdhet då jag ska undersöka om det nämnda begreppet finns och ses som en målsättning i byn. Robertson pekar också på den omstridda diskussionen om att världens länder fastän i olika takt dock rör sig mot samma mål, för att slutligen nå ett homogenerat samhälle.³² Om jämställdhet är en del av globaliseringsprocessen kan en fråga sig om det då är ett värde som alla länder rör sig mot. Detta är användbart i analysprocessen.

Jag kommer också att använda mig av Mohantys diskussion kring globalization som ett analytiskt verktyg och komplement till begreppet "Globalization" utifrån Robertson. Mohanty skriver om "the way discourses of globalization are themselves gendered and the way hegemonic masculinities are produced and mobilized in the service of global restructuring."³³ Detta är viktigt för mig eftersom jämställdhetsbegreppet är ett begrepp som härstammar från väst och jag undersöker om det genom globaliseringsprocessen har spridit sig till Kenya och Enkokidongoi. Mohanty skriver också om hur den globala arenan har förändrats, "that global

---

²⁸ Robertson (1992) s. 183

²⁹ Robertson (1992) s. 183-184

³⁰ Robertson (1992) s. 184

³¹ Robertson (1992) s. 5

³² Robertson (1992) s. 11

³³ Mohanty (2003) s. 526

economic and political processes have become more brutal, exacerbating economic, racial, and gender inequalities, and thus they need to be demystified, reexamined, and theorized.”³⁴ Detta är ett relevant teoretiskt verktyg eftersom Mohanty pekar på ett annat perspektiv på ”Globalization” än Robertson. Nämligen att den globala arenan och globaliseringen är kontextualiserade av frågor kring kön och genus.

Dock är det inte endast dessa utgångspunkter som är centrala utan även tankar och funderingar från Patricia Hill Collins bok *Black sexual politics*. Collins säger att ”the past is ever present”³⁵ och det är en av de viktigaste poängerna och teoretiska verktyg som jag kommer använda mig av i analysen. Att det som har hänt fortfarande i någon mening händer, fast på ett annat sätt. Kenya är ett tidigare kolonialiserat land och det gör att landet befinner sig i en viss kontext, historien har påverkat nutiden. Därför är det en viktig teoretisk del i denna uppsats. Collins skriver bland annat om hur vissa ord som används idag kan vara ett tecken på att rasismen tar sig nya uttryck. ”Collectively, these terms signal a reworking of historical language of racism, sexism, and heterosexism, all played out in the spectacles offered up by contemporary mass media.”³⁶ Hon menar fortsättningsvis att ord som ”freak, nigger, bitch, and faggot”³⁷ på ett sätt bara är ord men på ett annat sätt också figurerar i en kontext som gör dem till en del av ett systematiskt upprätthållande av förtryck. Collins menar också att ”the black antiracist politics”³⁸ behöver kön och genus som en faktor. Utan kön och genus kommer det alltid vara en aspekt som uteblir och det kommer således aldrig bli komplett. Hon säger att ”If either women or men remain subordinated, then social injustice persists.”³⁹ Samtidigt definierar Collins Globalization som “the increasing concentration of capital in the hands of a relatively small number of transnational corporations.”⁴⁰ Detta kan inte ses som en motstridighet till Globalization enligt Robertson utan går snarare i samma anda. Det är ett kritiskt perspektiv på hur resurser är ojämt fördelade globalt och hur detta påverkar maktrelationerna mellan länder. Därav passar denna teoretiska utgångspunkt väl in på övriga teoretiska utgångspunkter.

Bell Hooks är även hon en central del i denna teoretiska utgångspunkt kring globalisering. Hooks diskuterar kritiskt om den feministiska rörelsen och hur denna har växt

---

³⁴ Mohanty (2003) s. 509

³⁵ Collins (2005) s. 53

³⁶ Collins (2005) s. 121

³⁷ Collins (2005) s. 121

³⁸ Collins (2005) s. 7

³⁹ Collins (2005) s. 7

fram med utgångspunkten i kvinnor som ett kollektiv med gemensamma erfarenheter. ”Rasism finns i överflöd i vita feministers texter, vilket förstärker den vita överhögheten och försvårar möjligheten för kvinnor att knyta politiska band över etniska och ras-mässiga gränser.”⁴¹ För att förtydliga detta säger Hooks också att:

Svarta män kan bli offer för rasism, men sexismen tillåter dem att agera som utnyttjare och förtryckare av kvinnor. Vita kvinnor kan bli offer för sexism, men rasismen tillåter dem att agera som utnyttjare och förtryckare av svarta människor. Båda grupperna har lett frigörelserörelser som gynnar deras egna intressen och samtidigt stödjer det fortsatta förtrycket av andra grupper.⁴²

Detta är en viktig teoretisk utgångspunkt eftersom det liksom Collins tankar visar på en komplexitet inom globaliseringsprocessen vilket är viktigt i en analys kring begreppet jämställdhet för att få en mer nyanaserad analys. Eftersom uppsatsen inte är normativ är det viktigt att den teoretiska utgångspunkten är kritisk och kan analysera materialet på ett bra sätt.

---

⁴⁰ Collins (2005) s. 350

⁴¹ Hooks i De los Reyes (2011) s. 276

⁴² Hooks i De los Reyes (2011) s. 282

3 Metod

Under detta kapitel diskuteras metodavvägningar, positioneringar samt etiska diskussioner.

3.1 Metoddiskussion och positionering

Jag kommer använda mig av kvalitativa metoder och utgå från Karin Widerberg som skriver att

Kvalitativ forskning syftar alltså till att klargöra ett fenomenets karaktär eller egenskaper, medan kvantitativ forskning handlar om att fastställa mängder. Den kvalitativa forskningen söker alltså primärt efter fenomenets innebörd eller mening, medan den kvantitativa forskningen primärt söker efter dess förekomst och frekvens.
⁴³

Detta är det jag ämnar göra i uppsatsen. Jag fokuserar på intervjupersonernas berättelser och använder intervjumaterialet som mitt primärmaterial. Widerberg skriver också att det i kvalitativ forskning är forskaren och i mitt fall intervjupersonen själva som utgör de metodologiska redskapen. Både fristående och relationen dem emellan.⁴⁴ För mig är det primärt att använda kvalitativ forskning eftersom jag också utgår ifrån socialkonstruktivismen. Med socialkonstruktivismen som grund utgår jag från att kunskap är socialt skapat och att språket är en av de centrala faktorerna.⁴⁵ Grundtanken är ”att inte acceptera sociala företeasers ’naturlighet’ att de alltid varit sådana, att de inte kan vara annorlunda och att de inte skulle vara av människan skapade storheter.”⁴⁶ Jag söker inte heller efter en enda objektiv kunskap då jag menar att detta inte är möjligt då alla har olika utgångspunkter. Donna Haraway förespråkar begreppet situerad kunskap och menar att ”Feminist objectivity is about limited location and situated knowledge, not about transcendence and splitting of subject and object. In this way we might become answerable

---

⁴³ Widerberg (2002) s. 15

⁴⁴ Widerberg (2002) s. 15

⁴⁵ Wenneberg (2001) s. 29

⁴⁶ Wenneberg (2001) s. 62

for what we learn how to see.”⁴⁷ Lykke menar att Haraways begrepp situerad kunskap betyder att forskaren alltid är en del av sitt forskningsprojekt och därav aldrig kan ställa sig utanför och objektivt iakttä. ⁴⁸ Lykke diskuterar också Haraways kritik av det så kallade gudstricket, den positivistiska tron på att kunskap kan skapas utanför en kontext. ⁴⁹ Haraway menar att alla individer har olika utgångspunkter, det är således viktigt att en reflekterar över sin egen position och bakgrund i varje undersökning. Haraway säger att om forskaren aktivt reflekterar över sin egen roll och position kan denne nå ”en insikt i det utsnitt av verkligheten som hon/han kan ’se’ utifrån sin materiella-diskursiva lokalisering i tid, rum, kropp och historiska maktförhållanden.”⁵⁰ Kanske kan en se det som att vetenskap aldrig är en objektiv sanning utan en ”historieberättande praxis” där forskaren själv medverkar till att skapa en historia?⁵¹ Jag menar dock inte att jag utgår från relativismen som utefter detta helt ger upp någon form av sann kunskap⁵², skulle jag gjort det så skulle min uppsats inte fylla någon funktion alls. Jag utgår inte heller från ståndpunktsfeminismen i stort som talar om kvinnors kollektiva och universella erfarenheter och kunskaper, detta menar jag är omöjligt och därför använder jag Haraways syn på situerad kunskap. Lykke skriver att situerad kunskap kan svara på den kritik som ”postkoloniala, antirasistiska, svarta och lesbiska feminister samt queerfeminister” påtalat till just ståndpunktsfeminister angående den universella gruppen kvinnor. En fokuserar på många små lokala berättelser istället för en stor kollektiv.⁵³ Jag utgår från Mulinari tankar då hon säger:

att rasismens närvaro präglar interaktionen mellan ”vita forskare” och rasifierade informanter, syftar till att belysa hur relationer av överordning och underordning skapar ramar för former, dynamik och innehåll i informanternas berättelser. Att erkänna specifika och personliga lokaliseringar är att acceptera ens egna begränsningar utifrån dessa positioner.⁵⁴

Jag vill genom detta än en gång förtydliga att jag självklart ser begränsningar med min bakgrund men att mina metodologiska avvägningar kan hjälpa mig till viss del. Mulinari skriver om att vår bakgrund påverkar vårt val av problemområde och de villkor som ställs för

---

⁴⁷ Haraway i Harding (2004) s. 87

⁴⁸ Lykke (2009) s 21

⁴⁹ Lykke (2009) s. 20

⁵⁰ Lykke (2009) s. 21

⁵¹ Lykke (2009) s. 20

⁵² Lykke (2009) s. 20

⁵³ Lykke (2009) s. 144

⁵⁴ Mulinari i Lundqvist et al. (2005) s. 116

att få tillgång till fältet.⁵⁵ I mitt fall har jag övervägt ett flertal alternativ för att kunna genomföra min studie. Utgångspunkten var att intervjuer skall vara mitt primärmaterial eftersom det är hur personer pratar, berättar och beskriver begreppet jämställdhet som jag vill undersöka. Jag hade kunnat resa till byn Enkokidongoi som turist utan förvarning till de som bor i byn, men detta var inget alternativ för mig då jag menar att det är helt omöjligt utifrån min positionering. Alternativt hade jag kunnat resa till en annan plats i landet där jag redan hade en etablerad kontakt, detta menar jag inte heller var ett alternativ då det kan finnas nackdelar med att intervjua människor som jag redan har en etablerad kontakt med. Dock kan detta ha varit bra då intervjupersonerna kanske hade känt sig mer trygga då det fanns en personlig relation till mig som intervjuare. Mitt sista alternativ var att få tillgång till fältet genom en volontärresa, jag har då möjlighet att volontärarbeta på en skola där undervisningsspråket är engelska och på så sätt lära känna människor i byn under en längre tid. Jag valde det sistnämnda eftersom jag hade möjlighet att stanna under en längre tid på samma plats. Även om att få tillträde till fältet genom en volontärresa kan ses som problematiskt så fann jag ändå att fördelarna övervägde.

Enligt Mulinari är det centralt att analytiskt granska sin bakgrund men också analysera hur denna tolkas av de som kommer vara en del av studien. Samtidigt slår hon fast att det viktiga är att inte stanna vid att slå fast sin bakgrund och sedan tänka att den sociala positionen hindrar dig från att förstå och tolka andra sociala grupper. Hon menar att det är en förenkling av sammanhanget som bara reproducerar de redan befintliga sociala positionerna och tar ifrån forskaren sitt ansvar att kritiskt granska sig själv och sin position. ”Denna typ av förenklingar skapar och legitimerar privilegierade positioner (vithet, hegemonisk maskulinitet, heterosexualitet) som naturliga katastrofer och inte som socialt konstruerade positioner som erbjuder möjligheter till avidentifiering och motstånd.”⁵⁶ Detta är min utgångspunkt för uppsatsen. Mohanty skriver att ”Beyond sisterhood there is still racism, colonialism and imperialism!”⁵⁷ detta gör att jag förstår att min roll som vit studerande kan ses som problematiskt. Samtidigt vill jag dock inte förstärka den problematiken genom att inte undersöka något alls. Därför kommer kontexten att påverka mitt resultat men jag menar att den förståelsen samt vilka avväganden jag gör utifrån den är det som är viktigt.

---

⁵⁵ Mulinari i Lundqvist et al. (2005) s. 116

⁵⁶ Mulinari i Lundqvist et al. (2005) s. 117

⁵⁷ Mohanty (1984) s. 348

Jag som uppsatsförfattare är dock inte bara vit student utan också feminist vilket givetvis också präglar mitt arbete. Därför vill jag framhäva den feministiska utgångspunkt som jag tar avstamp i. Lena Gemzöe beskriver ordet feminism och diskuterar dess innebörd enligt den kontext jag utgår ifrån. Hon menar att feminismen hävdar ”att kvinnor är förtryckta just i egenskap av att vara kvinnor. För det andra vill den häva detta förtryck och förverkliga jämlikhet mellan kvinnor och män.”⁵⁸ Även Yvonne Hirdmans begrepp ”genussystemet” tas upp och diskuteras av Gemzöe, att ”de båda könen hålls isär genom skilda aktivitetsfärer och genom att de tillskrivs skilda egenskaper. De ordnas också hierarkiskt på så vis att de att det manliga könet ges ett högre värde och en överordnad maktposition.”⁵⁹

Dessa diskussioner har följt mig under min vistelse i byn och fick en praktisk betydelse för hur jag agerade. Jag såg alltid till att på ett ödmjukt sätt förhålla mig till mina informanter och etablera en kontakt med dem innan intervjun ägde rum. Med denna diskussion i bakhuvudet samt min positionering, har jag valt att ha en framträdande roll som uppsatsförfattare. Jag menar att något annat hade varit omöjligt i detta fall.

3.1.1 Etiska överväganden

Jag har utgått från *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*⁶⁰ vid alla etiska avväganden under intervjuprocessen. Redan innan min resa till byn visste föreståndarna på skolan att jag skulle göra intervjuer, jag har beskrivit mitt projekt och fått tillstånd att komma dit genom ett volontärprojekt. Väl framme i byn hade jag ett informationsbrev som intervjuerna fick ta del av. Detta informationsbrev finns i sin helhet under rubriken Bilaga 2. Detta är viktigt för att de skulle känna sig säkra på hur jag kommer behandla materialet och vilka som kommer att ta del av det. Bland annat så informerade jag om att jag skulle spela in intervjuerna och att dessa skulle förvaras på ett separat usb-minne för att sedan förstöras då analysen var klar. Jag berättade också att jag inte kan utlova full anonymitet men att jag kommer aidentifiera dem.

Eftersom jag inte har någon generaliserande ambition utan bara vill lyfta fram tendenser med mitt material är det viktigt att vara ödmjuk mot materialet och mot de citat jag väljer att

---

⁵⁸ Gemzöe (2002) s. 7

⁵⁹ Gemzöe (2002) s. 93

⁶⁰ Vetenskapsrådet (2002)

använda i min analys. Jag vill inte heller generalisera eller stereotypisera mina intervjupersoner och därför har jag också valt att inte ge någon större bakgrundsinformation om informanterna mer än deras ungefärliga ålder och könsidentifiering. Åldern är en central faktor eftersom jag såg att svaren skiljde sig mycket mellan mina yngsta och äldsta informanter. I och med Kenyas nya och starkare krav på att både flickor och pojkar ska gå i skolan är det fler unga personer som går i skolan vilket har en betydande roll. Intervjupersonerna är således indelade efter < 25 år och > 25 år, då den yngsta informanten är runt 15 år och den äldsta runt 50 år. Anledningen till att jag inte använder mig av begreppet *hen* och inte skriver helt könsneutralt är därför att jag finner det högst relevant med könsidentifiering då jag undersöker begreppet jämställdhet. Jag förstår att detta kan ses som problematiskt då värderingar kan läggas på intervjupersonen från läsarens ögon beroende på könsidentifiering. Men jag menar att det är viktigare att ta med identifieringen än att inte göra det eftersom det spelar så stor roll i uppsatsen. Inte heller har jag valt att beskriva byn där informanterna verkar och eller lever i eftersom jag inte vill bidra till en exotifiering av byn eller ett ”vi” och ”dem” tänkande. Likt Edward Saids beskrivning, i boken ”Orientalism”, av ”orienten” och ”västvärldens” relation där han menar att exotifiering är en del i ”västvärldens” uppfattande av ”orienten” som något annorlunda. Said menar att den samhällliga uppbyggnaden ”sällan har erbjudit den enskilde några andra redskap än imperialism, rasism och etnocentrism för att handskas med ´andra´ kulturer.”⁶¹ Sedan fortsätter han diskussionen och säger att ”Orientalismen” är ett begrepp från västvärlden som menar att Orientens olikhet tätt hänger ihop och är sammankopplat med dess svaghet.⁶² Han säger också att ”Orientalismen” länge varit just förknippat med det exotiska och annorlunda.⁶³ Detta är anledningen till att jag inte vill beskriva byn och dess invånare. Det skulle aldrig kunna låta sig göras på ett rättfärdigt sätt utan snarare bidra till just ett ”vi” och ”dem” tänkande vilket jag vill undvika.

Said skriver också om textens betydelse då den får ett nytt liv i mottagarens ögon men också om hur läsarens upplevelser påverkar författarna i sin tur.⁶⁴ Alltså när författaren skriver något är det inte upp till författaren att bestämma hur texten tolkas, det görs av läsaren själv beroende på dennes bakgrund.

---

⁶¹ Said (2000) s. 320

⁶² Said (2000) s. 321

⁶³ Said (2000) s. 156

⁶⁴ Said (2000) s. 181

Även Sara Eldén diskuterar textens betydelse i Lundqvist et al ”Språket är därmed inte något neutralt eller passivt utan i allra högsta grad något politiskt och kontextberoende i poststrukturalistiskt tänkande.”⁶⁵ Jag har dock inte på grund av detta valt att aidentifiera byn, det är skillnad på att aidentifiera och beskriva. Det är platsen i sig jag undersöker och informanterna är medvetna om att det är just denna by som jag undersöker. De är också medvetna om att de är aidentifierade men inte helt anonyma eftersom byn inte är aidentifierad. Det viktiga är att det inte är jag som väljer ut informationen om byn i uppsatsen. Möjliga konsekvenser för detta är att informanterna skulle kunna identifieras men den risken ser jag som minimal. Jag menar också att övriga negativa konsekvenser för informanterna är så gott som obefintliga. Makten ligger här i mina händer och jag vill inte vara en del i processen att välja ut vilken information läsaren skall få och inte få om platsen. Detta eftersom det kan ha en stor betydelse för hur materialet sedan tolkas. Mohanty skriver om platsens betydelse och använder sig av en dikt av Audre Lorde för att beskriva detta.

Det afrikanska folket utgör också 1/8 av världens befolkning. Av dem är ¼ nigerianer. ½ av världens befolkning är asiater. ½ av dem är kineser. Det finns 22 nationer i Mellanöstern. De flesta människor är gula, svarta, bruna, fattiga, kvinnor, ickekristna och talar inte engelska. År 2000 kommer världens 20 största städer ha en sak gemensamt: ingen av dem kommer att finnas i Europa eller USA.⁶⁶

Detta är högst relevant då platsen uppenbart har en betydelse. Utifrån min globaliseringsteoretiska grund då Robertson pekar på problematiken kring att ett fåtal aktörer äger den största makten och inflytandet, kan en också se betydelsen av att inte aidentifiera platsen som undersöks. Madison skriver om forskaren som ”enters into a country with a colonial past, they also enter into a postcolonial present, with all the symbolic and material remnants passed down from the history of colonialism.”⁶⁷ Även detta pekar på platsens betydelse

För att lyfta fram intervjupersonerna och för att kunna göra diskursanalysen så bra som möjligt menar jag att det är viktigt att jag använder informanternas egna begrepp och ord som norm när jag analyserar. Det är också deras begrepp och sätt att tala som är intressant och därför har jag valt ut relativt långa citat i analysen för att läsaren ska kunna se vad informanten har sagt och inte sagt.

---

⁶⁵ Eldén i Lundqvist et al. (2005) s. 67

⁶⁶ Opublicerad dikt, Audre Lorde. 1989 i Mohanty. 2006, s. 59

⁶⁷ Madison (2005) s. 47

3.2 Samtalsintervjuer

Jag kommer använda mig av samtalsintervjuer vilket innebär till skillnad från frågeundersökningar att fokus ligger på samtalet. Esaiasson et al skriver att ”en samtalsintervjuundersökning innebär att det förs ett interaktivt samtal mellan forskaren och intervjupersonerna.”⁶⁸ Det innebär också vidare att det finns en uppsättning teman eller frågor som används vid varje intervju. Dock finns det utrymme i en samtalsintervju att ställa följdfrågor eller följa upp något som intervjupersonen säger, intervjusituationen är alltså inte fastlåst i en färdig mall.⁶⁹ Detta lämpar sig väldigt bra till min uppsats då jag vill kunna fånga varje intervjupersons tankar och berättelser. Det innebär att alla intervjuer inte nödvändigtvis behöver bli lika långa tidsmässigt, samtalsintervjun får således ta den tid den tar för att kunna samtala kring de olika frågorna/temana i intervjuguiden. För att både jag som intervjuare och intervjupersonen ska kunna koncentrera sig kommer intervjuerna ha en tidsgräns på ungefär 45 min.

Det är också primärt att understryka att samtalsintervjuerna gör att min undersökning blir en respondentundersökning. Esaiasson et al. skriver att en vid en respondentundersökning är intresserad av intervjupersonerna själva och deras svar.⁷⁰ Intervjupersonen ställs således i centrum, jag ställer också mina intervjupersoner i centrum men inte med fokus på deras person. Det är samtalet kring begreppet jämställdhet jag är intresserad av och därför har jag också en intervjuguide som jag utgår ifrån vid varje intervju för att stödja intervjun.

Widerberg skriver om vikten av att lägga fokuset på intervjupersonen istället för på sig själv som intervjuare. Detta innebär att lyssna och ge intervjupersonen chansen att prata fritt, allt för att intervjun inte skall hastas igenom utan gå lugnt till väga.⁷¹ Detta blev väldigt tydligt under mina intervjuer då en del hade väldigt mycket tankar de ville dela med sig av medans andra inte alls pratade lika fritt.

Att fundera över platsens betydelse under intervjun är centralt då valet kan påverka intervjun positivt och negativt.⁷² Mina intervjuplatser var ofta inte optimala då det var svårt att hitta en plats där en kunde tala ostört. Ofta var jag tvungen att hålla intervjuerna utomhus,

---

⁶⁸ Esaiasson et al. (2007) s. 258

⁶⁹ Esaiasson et al. (2007) s. 259

⁷⁰ Esaiasson et al (2007) s. 258

⁷¹ Widerberg (2002) s. 101

⁷² Widerberg (2002) s. 122

intervjuerna blev då många gånger avbrutna av djur eller människor som kom förbi. Men förmodligen var det nog jag som intervjuare som inte ansåg platserna optimala. Intervjupersonerna kände sig bekväma i att sitta ute och var vana vid att det hela tiden är människor och djur i rörelse. Det viktiga var att informanterna kände sig bekväma. Vid transkriberingen blev det dock ett hinder att intervjuerna ofta var gjorda utomhus. Det tog längre tid att transkribera då det var svårt att höra precis vad informanterna sa på grund av mycket bakgrundsljud i form av människor, djur och natur. Men efter de två första intervjuerna vände jag mig vid alla bakgrundsljud och kunde lättare fokusera på det informanten sa.

3.2.1 Urval av intervjupersoner

Vid samtalsintervjuer görs ett så kallat strategiskt urval av intervjupersonerna eftersom syftet är att nå de olika uppfattningarna och tankarna som finns kring ett visst fenomen.⁷³ I mitt fall handlar det om hur olika personer i byn Enkokidongoi ser på jämställdhet. I urvalsprocessen behöver jag också ställa frågor om vad som är praktiskt möjligt? I mitt tidigare kapitel om avgränsning skriver jag om vikten av att ta utgångspunkt i skolan, vilket ledde mig till att på förhand planera intervjuer med ungdomar på skolan. Dock visade det sig praktiskt omöjligt att få göra alla intervjuer med ungdomar i skolan eftersom de har lektioner varje dag från tidig morgon till kväll. Inte heller var engelskan så god som jag hade hoppats. Detta gjorde att jag fick bredda mitt fält av informanter och intervjuerna hölls slutligen med elever, lärare och även andra som hade en relation till byn. Jag hade inte många krav på mina intervjupersoner utan tyckte att det viktigaste var att hitta personer som hade en anknytning till byn, talade engelska, hade spridda åldrar och identifierade sig som män eller kvinnor. Anknytningen till byn var självklar då det av praktiska skäl var tvunget att avgränsas till en plats. Det engelska språket var en viktig faktor eftersom analysen är en diskursanalys och bygger på sättet informanterna pratar om och diskuterar kring begreppet jämställdhet. Dock är detta till en viss del problematiskt eftersom långt ifrån alla röster kan bli hörda. Det innebär också att det är en viss typ av människor som kan delta, personer som är utbildade och har fått kunskap i det engelska språket. Detta blev extra tydligt då det i byn mestadels pratas Swahili (kiswahili) men också språket Maa. Andelen personer i byn som kunde prata engelska var inte stor. Jag är

---

⁷³ Esaiasson et al. (2007) s. 260

medveten om detta och vilka konsekvenser det får för min studie men menar ändå precis som under kapitel 1.4 Avgränsning att denna form av avgränsning var nödvändig för att kunna slutföra studien. Att intervjupersonerna hade spridda åldrar var centralt eftersom de således har olika erfarenheter och eventuellt kan ha olika syn på begreppet jämställdhet på grund av detta. Att intervjupersonerna ska identifiera sig som män eller kvinnor är på grund av det som diskuteras under kapitel 3.1.1 att kön har en central roll i uppsatsen och inte kan bortses genom könsneutralitet.

Intervjupersonerna blev slumpvis utvalda på dessa grunder, det primära var att jag etablerade en kontakt med intervjupersonerna innan intervjun så de kunde känna sig trygga vid intervjutillfället.

3.2.2 Utformandet av intervjuguide

Intervjuguiden utformades i syfte att ligga till grund för alla intervjuerna, primärt är att guiden är just en guide och att mitt syfte är att intervjupersonen skall känna möjlighet att tala fritt utifrån de olika frågorna/ämnena. Jag inspirerades av Karin Widerberg som skriver ”Tanken var inte att vi skulle följa intervjuguiden slaviskt eller i just den uppställda ordningen. Den skulle bara hjälpa oss att komma ihåg de fält vi önskade belysa.”⁷⁴ Detta gjorde att jag ställde följdfrågor när jag upplevde att det behövdes för att komma framåt i intervjun. Det visade sig också vid intervjuerna att på grund av hur fritt de talade själva kunde ibland flera punkter täckas på en gång. Det kunde också ta olika lång tid att behandla olika områden. Det viktigaste för mig var att jag hade intervjuguiden att luta mig på som en påminnelse om områden jag ville belysa. Intervjuguiden utgår från frågeställningarna och problemområdet. Därav belyser intervjuguiden bland annat frågor som rör hur informanterna ser på begreppet jämställdhet, vad det betyder för dem som personer men också huruvida de tycker jämställdhet är något som bör tas upp mer på den politiska agendan. Det belyser också informanternas syn på jämställdhet som en målsättning i byn eller inte. Intervjuguiden i sin helhet finns under rubriken Bilaga 1.

---

⁷⁴ Widerberg (2002) s. 99

3.3 Diskursanalys

För att kunna analysera mitt primärmaterial kommer jag att använda mig av en kvalitativ textanalys. Eftersom mitt syfte är att undersöka huruvida det finns en rådande diskurs kring begreppet jämställdhet i byn Enkokidongoi i Kenya var valet av en diskursanalys passande. Detta eftersom diskursanalysen kritiskt kan granska mitt intervjumaterial för att finna eventuella diskurser. I min diskursanalys tar jag avstamp i Bergström och Boréus bok *Textens mening och makt* men också Widerbergs bok *Kvalitativ forskning i praktiken*.

Diskursanalysen lämpar sig bra på intervjumaterialet eftersom intervjuerna är samtalsintervjuer, en form av respondentundersökning. Dessa är till för att kunna se mönster och olikheter i materialet,⁷⁵ vilket är det jag genom diskursanalysen ämnar göra.

En diskursanalys av intervjuutskrifter kan säga oss något om vilka diskurser man försöker leva efter och sålunda något om de dominerande diskurserna i samhället. Därmed kan den även säga något om spänningar och konflikter mellan å ena sidan olika och motstridande diskurser och å andra sidan de här diskursernas förhållande till en materiell organisering. Vi får fram bilder av både samhället och individen som är kopplade till teorier som betonar komplexitet och fragment(ering).⁷⁶

Inledningsvis under denna rubrik vill jag beskriva begreppet diskurs, vad menar jag egentligen med att jag letar efter en diskurs? Vad är det jag egentligen vill analysera? Widerberg skriver om diskurser som ”pågående metasamtal som möjliggör förändringar inte bara av individernas självförståelse utan också av diskurserna som sådana. Diskurserna kan överlappa och därmed understödja varandra, men de kan också stå i ett motsättningsförhållande.”⁷⁷ Det är precis detta jag vill fånga med hjälp av en diskursanalys. Widerberg skriver också att hon i sin undersökning finner spår av flera olika diskurser⁷⁸, detta är anledningen till att jag inte förutsätter att det finns en likriktad entydig diskurs om jämställdhet. Istället vill jag titta om det finns en jämställdhetsdiskurs, om fallet inte är så vill jag titta på vad som istället dominerar. En kan se diskurser som en social praktik i vilken språket har en central del men i olika grader. Bergström och Boréus skriver nämligen att det i vissa undersökningar läggs större vikt vid själva språkanvändningen medans andra lägger

---

⁷⁵ Esaiasson et al. (2007) s. 260

⁷⁶ Widerberg (2002) s. 174

⁷⁷ Widerberg (2002) s. 157

⁷⁸ Widerberg (2002) s. 157

fokus på den sociala praktiken som kanske inte står explicit utskrivet i texten.⁷⁹ Widerberg påpekar att diskursanalysen snarare kan ses som ett perspektiv än en metod. Hon bygger detta på behovet att anpassa analysen efter det material, de texter, som skall analyseras och de frågor en ställer till materialet. Hon menar därför att varje forskare utvecklar sin egen metod utefter diskursperspektivet.⁸⁰ Jag kommer använda mig av det Widerberg kallar en övergripande diskursanalys som innebär, till skillnad från en textnära diskursanalys, att en använder flera intervjuer och tar upp citat som exempel i analysen istället för större utdrag av texten som krävs vid en textnära analys.⁸¹ Eftersom jag inte gör en specifik fallstudie med en intervju utan ett flertal intervjuer för att försöka se tendenser av en diskurs menar jag att en textnära analys inte är lämplig.

Vid själva analyseringsprocessen så utgår jag från ett ”empirinära förhållningssätt” vilket betyder att analysen utgår från materialet.⁸² Detta eftersom det är en diskursanalys och de teman som återfinns i materialet är av högsta prioritet. Det är de teman som kan identifieras som ligger till grund för diskursanalysen.

---

⁷⁹ Bergström och Boréus (2005) s. 17

⁸⁰ Widerberg (2002) s. 158

⁸¹ Widerberg (2002) s. 168

⁸² Widerberg (2002) s. 145

4 Analys

I inledningen beskrev jag min egen utgångspunkt i begreppet jämställdhet, under intervjuarbetets gång har jag undersökt om det finns en jämställdhetsdiskurs i byn Enkokidongoi och hur denna i så fall ser ut men också om jämställdhet är ett värde att sträva efter. Det är detta som jag kommer analysera utifrån bland annat värden av globalisering. Efter att intervjuerna var genomförda bearbetade jag materialet för att hitta teman att lyfta i analysen. Jag hittade tre teman: *The learned people: utbildning, nyckeln till det jämställda samhället?*, *Kvinnor och män, olika av naturen?* och *The change is coming, förändringens egenvärde*. som återkommer i många intervjuer och som jag därför menar är intressant att ta med som en del i diskursanalysen. Dessa tre teman kommer jag analysera med begreppet Globalization utifrån Robertson men också de andra teoretiska verktyg som jag introducerat under teorikapitlet. Informanterna är sex stycken varav tre stycken identifierar sig som kvinnor och tre stycken identifierar sig som män. De är alla i blandade åldrar från ungefär 15 år upp till ungefär 50 år. Intervjupersonerna benämns i analysen som intervjuperson 1, intervjuperson 2, intervjuperson 3, intervjuperson 4, intervjuperson 5 respektive intervjuperson 6.⁸³

4.1 The learned people: utbildning, nyckeln till det jämställda samhället?

”Education is power”⁸⁴ sa min sista informant och det tycker jag är målande för alla mina informanternas inställning till utbildning och skälet till att detta avsnitt är avsevärt mycket större än de andra analysavsnitten. Utbildning ses som ett verktyg för att kunna styra sitt eget liv, känna till sina rättigheter och kunna stå upp för sig själv. Titeln *the Leared people* är

---

⁸³ Intervjuperson 1 identifierar sig som kvinna och är < 25 år, Intervjuperson 2 identifierar sig som kvinna och är > 25 år, Intervjuperson 3 identifierar sig som man och är > 25 år, Intervjuperson 4 identifierar sig som kvinna och är > 25 år, Intervjuperson 5 identifierar sig som man och är < 25 år och Intervjuperson 6 identifierar sig som man och är > 25 år.

informanternas egna ord för de människor som är utbildade och därmed har makt i samhället. Under de flesta av intervjuerna kom utbildning att bli en central punkt att tala om, många av informanterna framhöll vikten av att ungdomar utbildade sig då de menar att utbildning ger kunskap om deras rättigheter.

“Ok, I think education only is the thing that can bring equality because let me say in Nairobi, most people are educated. So they are practicing equality, what equality really means.”⁸⁵

Intervjuperson 4 (kvinna och är > 25 år) uttryckte sig väldigt tydligt då hon sa ovanstående citat. Hon har nyligen börjat jobba i byn och bor i ett större samhälle strax utanför byn. Hon flyttade från en stor stad i Kenya och menar att det är en stor skillnad från den stora staden och den lilla by som hon nu arbetar i. Hon ser den stora staden som en förebild där de flesta är utbildade och gör sedan en direkt koppling till att det är därför de är bättre på jämställdhet. Dock beskriver hon inte närmare vad det är som görs så bra i den stora staden där hon bodde tidigare, utan fortsätter beskriva den enligt henne negativa upplevelsen hon fick när hon träffade en man i byn som hade gift sig med tio kvinnor. Jag uppfattade det som att intervjupersonen drog en direkt koppling mellan att vara utbildad och att inte premiera värdet jämställdhet.

”But here it is very different; actually I was amazed the other day as I said before when I found a man that was married to ten women!! TEN! Then I was like, ohhh... So I think that is really bad... because how can one man marry all those women? They will just be there; they will be poor because the man is not ready to help them. You know in massai-culture when you marry so many women you are looked at as a really rich man because only you have women!”⁸⁶

Hon gör också en koppling mellan det ojämställda samhället och fattigdom och menar att ett jämställt samhälle också skulle innebära mindre fattigdom. Hon uttrycker en ilska över att en man kan gifta sig med tio kvinnor och därigenom ses som en rik man. Detta tycker jag är intressant ur en feministisk synvinkel då kvinnan ses som en ägodel, någon som innebär rikedom. Intervjuperson 2 (kvinna och är > 25 år) pratar också om egenvärdet av utbildning och menar att det är viktigt att alla i byn får utbilda sig och få kunskap om jämställdhet. Hon pratar om invånarna i byn som människorna, de andra, de som måste bli utbildade för att kunna uppnå ett jämställt samhälle. Därmed syns en klar uppdelning mellan de utbildade och icke utbildade.

---

⁸⁴ Intervju 6, den 10/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁸⁵ Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

I just want to say that it is good to think about equality and also if it is possible we will bring out the seminars and the workshops so that people can be educated on the rights, equality... So people can appreciate and be taught how to work together...⁸⁷

Men hon pratar också om vikten av att utbilda just flickor och hur satsningar som gjorts på tjejs utbildning nu börjar ge effekter för samhället.

So right now, they can see the fruits of sponsoring the girl! They can see that, ohh even girls can make it to the university it is not only boys! Yeah, because they thought that if your girl is educated she will just go up to class 8 and then drop out... she can't perform well...⁸⁸

Jag tolkar hennes resonemang som att få människor har trott på att tjejerna kan och vill utbilda sig, en har sett det som ett slöseri med resurser att ge pengarna till en tjej. Här finns en tydlig förändring, då intervjupersonen beskriver hur det varit innan och hur det börjar se ut nu. När jag frågade intervjuperson 1 (kvinna och är < 25 år) om hon ville jobba med jämställdhetsfrågor i framtiden så påtalade hon att hon ville jobba med jämställdhet bland massajer. Varpå jag ställde en följdfråga:

Fråga: Why do you want to work with equality in the massai-culture?

Svar: They don't, they don't see that equality is very important... they say that equality is for Europeans! Yes! They say that it is not important for a woman to be educated, she must be married and have children and the family gives her to the husband and they pay money so that they can have a lot of wealth... So in massai-culture if you have many daughters you will be rich... yes...⁸⁹

Även denna informanten påtalar hur kvinnor ses som rikedom men också hur hon vill förändra just detta. Hon uttrycker att hon vill förändra massajkulturens syn på jämställdhet och beskriver hur det i byn finns tankar om att jämställdhet bara är för människor i Europa. Detta är intressant ur en globaliseringssynvinkel då informanten beskriver hur människor tar avstånd till begreppet på grund av att de härstammar från väst. Dock är detta en av få gånger som någon av informanterna uttryckligen beskrev att en del invånare i byn ansåg begreppet jämställdhet inte vara en målsättning i byn utan för någon annan, för människor i Europa. Informanten vill förändra den synen och menar att jämställdhet tvärt om är ett viktigt värde. Vidare pratar samma informant om the learned people- de utbildade och skillnaden på deras syn på jämställdhet och de som inte är utbildade.

All of them, the learned people... they are talking about it, equality that it is very important. But the unlearned, they say that equality is not good. Because they say a man must be the head and the woman must be back... yes.⁹⁰

---

⁸⁶ Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁸⁷ Intervju 2, den 29/3 utfördes av Elin Gustafsson

⁸⁸ Intervju 2, den 29/3 utfördes av Elin Gustafsson

⁸⁹ Intervju 1, den 27/3 utfördes av Elin Gustafsson

⁹⁰ Intervju 1, den 27/3 utfördes av Elin Gustafsson

Informanten påtalar här utbildning som en faktor för hur en värderar jämställdhetsbegreppet. Hon menar att de som är utbildade värderar jämställdhet högt medan de som inte är utbildade inte gör det. Här finns tillsammans med föregående citat en tydlig bild över informantens syn på massajkulturen i byn, de som inte premierar jämställdhet är de som inte är utbildade. Intervjuperson 4 (kvinna och är > 25 år) pratar även hon om detta och menar vidare att utbildning och synen på jämställdhet hör ihop.

People here in school, you know... people here are learned, they are educated... So at least they now the meaning of equality but out there people are not educated, so they don't know the meaning.⁹¹

Hon problematiserar det faktum att de som inte är utbildade inte värdesätter jämställdhet. Hon beskriver en vi och dem-situation i byn där de utbildade står emot de icke utbildade. Informanten fortsätter diskussionen om de som inte är utbildade och förklarar att kvinnorna i byn inte är utbildade och varför de borde vara det enligt henne.

Because here women are not educated, that is why they are in the homes doing all the work. Then the husband comes home, sometimes they get beaten! Because there is no food in the house... And the man never brings food! He decides that the woman should go and get food... So yeah, they should talk about it! It is really something that is supposed to be talked about! Yeah! Women are not educated so they don't know their rights... they don't! So they should be educated also and know their rights!⁹²

Här utvecklar informanten att de som inte är utbildade är till största delen kvinnor och hur viktigt det är att just kvinnor får utbildning för att de ska få veta vilka rättigheter de har. Informanten understryker vikten av att tala om begreppet jämställdhet och varför det är bra, hon menar därför att utbildning och kunskap är väsentligt. Intervjuperson 5 (man och är < 25 år.) talar utifrån sig själv och säger att han började tänka på jämställdhet då han började i skolan. Han förklarar hur han har försökt föra fram dessa tankar till sin familj och menar att familjen nu tänker mer på begreppet jämställdhet.

When I grew up I didn't know, to be sincere, but since I started school and met gender equality I come and offer those services to my family and discuss equality as a part of education and make them to educate their girls. So now gender-equality is also considered in our family.⁹³

Här är ett tydligt uttalat exempel på en informant som direkt drar kopplingen mellan utbildning och kunskap om begreppet jämställdhet.

---

⁹¹ Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁹² Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁹³ Intervju 5, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

Alltså slutligen under denna del i analysen kan jag se hur alla informanter enigt talar om vikten av ett jämställt samhälle. De vill nå jämställdhet där tjejer och killar värderas lika utan att för den skull ha samma uppgifter i hemmet eller andra ställen i samhället och ser utbildning och kunskap hos alla invånare i samhället som nyckeln för att nå dit. Hur den jämställdheten ser ut fortsätter jag att diskutera under nästa avsnitt.

4.2 Kvinnor och män, olika av naturen?

Många av informanterna var väldigt positiva till begreppet jämställdhet under intervjuerna och såg jämställdhet som något primärt och viktigt. Efter vikten av utbildning för att nå jämställdhet var diskussioner om särartsprincipen central under samtliga intervjuer. Det som dominerade var diskussioner om vikten av att understryka män och kvinnors olikheter men på ett sätt där de värderas lika. Många ansåg att jämställdhet var när kvinnor och män delade lika på offentligt utrymme, tillgångar och annat.

Intervjuperson 1 (kvinna och är < 25 år.) sa följande:

Equality means having the same rights with men and sharing things, maybe if a man take half of that then you also take a half of that.⁹⁴

Det är intressant ur ett feministiskt perspektiv då det finns ett rättviseargument snarare än likhetsperspektiv i resonemanget. Informanten menar att män och kvinnor ska dela lika därför de är värda lika mycket och har olika erfarenheter att bidra med och inte därför att de är i grunden lika. Även intervjuperson 5 (man och är < 25 år) uttryckte liknande tankar:

A good example is leadership, for example if the parliament has 200 places it should be 100 to the women and 100 to the men.⁹⁵

Detta skulle i praktiken innebära kvotering, vilket många av informanterna verkade förespråka. Det bottnar i en tanke om att det finns två kön som är helt olika och att dessa kön därför skall dela lika. Intervjuperson 3 (man och är > 25 år) utvecklade dessa tankar och menade att det är bra att män och kvinnor delar på ansvaret eftersom han menar att de är av naturen olika.

The other thing is that if we allow this equality to work... actually this country, what we call corruption will come to its end. Because women are not participating in this corruption and land grabbing. No! Why, because women are always very sympathetic, they are very sympathetic... And about this, maybe all these... there

---

⁹⁴ Intervju 1, den 27/3 utfördes av Elin Gustafsson

⁹⁵ Intervju 5, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

are always very ready for education. I know that if a woman would be the president in this country the cost of living will come to a normal level. Because now the Kenya shilling is against a dollar is at least 83 shillings... You see, men are grabbing land. So if a woman will get the chance, corruption will if not come to an end it will be very low.⁹⁶

Det här är uttalade tankar som kom upp under nästan samtliga intervjuer. Här blir det tydligt hur informanten menar att könen är olika och varför de båda behövs på den samhällsarenan. Kvinnan står för det lugna och organiserade och många vill se kvinnor i politiken för att de är övertygade om kvinnors förmåga att lösa de olika problem som finns. Informanten tar upp land-grabbing och korrupktion som två exempel som han menar att kvinnor med sitt lugna sätt kan motverka. Även intervjuperson 5 (man och är < 25 år) talar om vad som enligt honom är kvinnors egenskaper och hur dessa behövs för ett bra ledarskap rent allmänt i samhället.

They are so good people. Ladies, I mean! They can offer good services, they are also very transparent compared to men... yeah! So in part of leadership they can fix it!⁹⁷

Precis som jag skrivit tidigare under utbildningsavsnittet framställs här kvinnan som den som ska lösa de problem som finns i samhället. Kvinnan ska släppas fram på bland annat den politiska arenan eftersom hon har något annat att tillföra än mannen. En samstämmighet råder om att kvinnan inte har haft det utrymme hittills och om att kvinnor måste få ta del av det utrymme just på grund av att de är kvinnor och har säregna egenskaper än män. Detta är intressant ur ett feministiskt perspektiv. Intervjuperson 6 (man och är > 25 år) understryker i en liknande diskussion att:

Us men, we have a weakness, we don't really... well, some of us are good leaders but... There is nobody as good as a lady surely! Like now, somebody you can trust... if you give a lady a responsibility or divide something she will do perfectly more than a man!⁹⁸

Här blir det också tydligt vilken ödmjukhet som finns inför viljan att få fram kvinnor i samhället och önskan om att nå jämställdhet. Det handlar helt enkelt om att för samhällets bästa krävs jämställdhet, män och kvinnor behövs båda eftersom de bidrar med olika saker som alla behövs för ett gott samhälle. Detta utvecklar intervjuperson 5 (man och är < 25 år.)

Like if a gentleman has to do this, then the woman has to do this. So I consider women are also people, so they are also a part of society. They should be involved in every activity that are taken in our community. Yeah.⁹⁹

---

⁹⁶ Intervju 3, den 2/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁹⁷ Intervju 5, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁹⁸ Intervju 6, den 10/4 utfördes av Elin Gustafsson

⁹⁹ Intervju 5, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

Här för informanten ett enkelt resonemang kring varför just kvinnorna ska ta lika stor del i samhället som männen. Han uttrycker sig i termer av att kvinnor också är människor så därför ska dem också delta. Detta är intressant ur en feministisk synvinkel då det kan ses som att mannen har varit och är normen och att han därför vill understryka att kvinnor är människor precis som männen och av den anledningen ska få samma utrymme som män. Avslutningsvis under detta avsnitt kan en säga att jämställdhetsbegreppet hos informanterna innebär en sammstämmighet om tvåkönsmodellen samt att kvinnor och män har olika egenskaper och därför ska få samma plats i samhället.

4.3 ”The change is coming”, förändringens egenvärde.

Många av informanterna påtalade att det är en förändring på väg, en förändring av synen på jämställdhet. En del av den förändringen som intervjupersonerna identifierade var på väg kan ses vara det jag diskuterade under avsnittet 4.1 *utbildning, en nyckel till jämställdhet?* Under detta avsnitt kommer jag mer diskutera informanternas syn på egenvärdet av förändringen. Men också hur många av intervjupersonerna som ser förändringen till ett mer jämställt samhälle som en del i samhällets utveckling. Detta är väldigt intressant i och med min teoretiska utgångspunkt i Robertsons Globalization. Jämställdhet ses från informanternas håll som en naturlig del i den globalisering och utveckling som sker och intervjuperson 2 (kvinna och är > 25 år) beskriver en del av förändringen så här:

Yes, it is starting to change! Because in the past days women just stayed in the house, working in the house... and men go and find food for the family but right now women are going out, they are the ones who are working, find the food for their children and if a man goes this way and the woman also goes this way... that one is coming up now! Yeah! New thoughts and ideas are starting to grow and come up!¹⁰⁰

Här menar intervjupersonen alltså att en förändring är på väg och förklarar hur. Det handlar om hur kvinnor får ta en större plats i samhället men också hur nya värderingar börjar växa fram. Det blir tydligt i resonemanget att förändringen har ett egenvärde. Förändringen som beskrivs här skulle innebära att kvinnor är dem som sköter hemmet fortfarande liksom innan men skillnaden är att de rör sig även utanför hemmet. De har på ett annat sätt tillgång till samhället även om risken för kvinnors dubbelarbete är stor. Detta eftersom de förväntas sköta

---

¹⁰⁰ Intervju 2, den 29/3 utfördes av Elin Gustafsson

hemmet, barn och se till att det finns mat på bordet samtidigt som de förväntas och uppmuntras till att ta en större del i samhället. En till aspekt är det faktum att fler och fler unga kvinnor går i skolan än tidigare i Kenya. I denna byn har det lett till att de sysslor som de unga kvinnorna innan hjälpt sina mödrar med nu läggs på just mödrarnas redan oändliga lista med sysslor i och runt hemmet. Tidigare avsnitt behandlade informanternas syn på män och kvinnor, att de av naturen har olika egenskaper som därför gör att båda parterna behövs i samhället.

Intervjuperson 3 (man och är > 25 år) uttrycker också väldigt tydligt att en förändring är på väg samtidigt som han räknar upp vad för honom är goda exempel på länder som kommit längre med jämställdhet. Han ser dessa goda exempel som tecken på att förändringen är på väg även till delar av Kenya och menar att målsättningen är att landet ska få en kvinnlig premiärminister. Detta är intressant ur globaliseringsteorin då intervjupersonen menar att den utveckling som sker i omvärlden naturligt kommer påverka även deras samhälle på grund av den utveckling som sker. Det är också intressant eftersom massajsamhället har levt länge utan att bli påverkade av den utveckling som sker i landet för övrigt men också i länder runt omkring Kenya. Men nu tror alltså informanterna att denna byn kommer påverkas vad gäller synen på jämställdhet, mestadels eftersom utbildning håller på att etableras och bli en naturlig del i barnens uppväxt.

You will see that there is nothing that a woman can't do, women can do everything... Even in Africa now I'm very happy, about the west Africa, Liberia, they have got a president that is a woman. In Uganda here, the vice president is a woman. In Tanzania the speaker of the National assembly is a woman... So these are signs, now they are coming! I always try to follow so that I see one day maybe the primeminister of this country will be a woman...!!¹⁰¹

Intervjuperson 4 (kvinna och är > 25 år) understryker att det är en generationsfråga eftersom barnen nu får gå i skolan och menar att utvecklingen kommer förändra deras liv på grund av att de kommer känna till sina rättigheter. Här finns en optimism då intervjupersonen trycker på att kunskap och utbildning kommer förändra deras liv. Samtidigt som denna optimism råder är det ett faktum att skolan inte är gratis för barnen, att bland annat få ta del i skolans nationella prov som ligger till grund för betyg kostar pengar. Pengar som många familjer inte har råd med. Trots detta är det ändå en betydligt större del som går i skolan nu än tidigare vilket förmodligen ligger till grund för informantens optimism.

But this generation that is being educated, you know in the past women never used to take their kids to school. But now they are educating their kids, this generation

---

¹⁰¹ Intervju 3, den 2/4 utfördes av Elin Gustafsson

that is in school right now... it is going to change their lives!! ...and even their parents, because they are going to know their rights! Yeah!¹⁰²

Intervjuperson 5 (man och är < 25 år) håller med om att en förändring är på väg men är den enda av informanterna som påtalar att ingen i samhället vet vidare om förändringen är bra eller dålig. Kanske är det en orolighet över att tappa delar av massajkulturen som en följd av ett mer jämställt samhälle. Med globaliseringsperspektivet kan en återigen säga att det finns en medvetenhet och övertygelse om att förändringen är på väg.

We don't know if there is a positive change or negative change... But we can agree that there is a change coming.¹⁰³

Intervjuperson 4 (kvinna och är > 25 år) ger ett exempel på hur förändringen ser ut och vad den innebär.

Even now the kids are learning their rights because if they will see their mothers being beaten they will know that it is wrong! But in the past they used to say, it's ok! Because they used to say that it is a master to beat a woman. Yes. But right now they know it is wrong. So when they are beaten even their parents know it is wrong. They have to take an action; they will call the elders, and talk about it because they have learned that being beaten is violence.¹⁰⁴

Detta citat är det avslutande i detta avsnitt och sammanfattar tankarna om förändringens egenvärde och hur det rör sig om en generationsväxling i sättet att se på jämställdhet. Hur den tidigare normaliseringen av våldet mot kvinnor börjar avta och istället ersättas av en syn på att kvinnor och män är lika mycket värda och våld är inget som någon människa skall utstå.

4.4 Slutsats

Slutsatsen delas in efter de två frågeställningarna som presenterades inledningsvis, för att tydligt visa resultatet från diskursanalysen. Slutsatserna är dragna efter informanternas egna berättelser och tankar i intervjuerna.

- Vad innebär begreppet jämställdhet i byn Enkokidongoi?

Utifrån globaliseringsbegreppet kan en säga att jämställdhetsbegreppet är situerat och har en unik betydelse för informanterna. Jämställdhetsbegreppet bygger inte på ”västerländska” värden utan från informanternas egna erfarenheter och tankar. Endast en av informanterna tog

---

¹⁰² Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

¹⁰³ Intervju 5, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

upp att invånare i byn ansåg jämställdhet vara något endast för folk i Europa och alltså inte något eftersträvansvärt i samhället.

Enligt de tre teman som varit centrala i intervjumaterialet kan en dra slutsatsen att jämställdhet har en bred innebörd för informanterna. Jämställdhet innebar i många fall att män och kvinnor ska dela lika på resurser och ledarskap. Detta var i nästan alla fall en självklarhet, men inte för att en menade att män och kvinnor är lika och att kön är socialt konstruerat. Utan tvärt om fanns en stark tanke om att det finns två kön, män och kvinnor, samt att dessa generellt är olika och har olika egenskaper just därför. Alltså att kvinnor av naturen är omhändertagande och lugna medans män är de med auktoritet och ledaregenskaper, egentligen kvinnans motsats. Många av informanterna menade då att det därför var viktigt att både män och kvinnor ansågs lika värda och fick ta del av samma resurser och ledande positioner i samhället. Inte nödvändigtvis behövde det betyda att män och kvinnor skulle ha samma arbetsuppgifter eller samma uppgifter i hemmet, fokus låg istället på att det arbete de utför hemma eller på jobbet ska värderas lika.

- Ses jämställdhet som en målsättning och något att sträva efter?

Jämställdhet framställdes ofta under intervjuerna som en stark målsättning i samhället, ett mål som många redan kunde se om än i vissa fall väldigt långt fram i tiden. Dock hade en av informanterna tankar som gick emot detta och som mer avvaktande menade att jämställdhet sågs som en målsättning men utan att någon egentligen visste om det var bra eller dåligt. Samma intervjuperson menade också att det därför var dags för kvinnorna att ta större plats i samhället eftersom de inte har fått göra det hittills, först efter det kan en veta om det är bra eller dåligt.

De flesta av informanterna menade att jämställdhet är en målsättning som kommer nås automatiskt när samhället utvecklas och påverkas av omvärlden vilket är intressant ur min globaliseringsteori. Men många underströk ändå vikten av utbildning för att nå målet med jämställdhet. De menar att på grund av att den största delen ungdomar idag går i skolan kommer de naturligt uppvärdera värdet jämställdhet. De kommer också just därför jobba aktivt för att nå det målet. Informanterna framhöll vikten av att utbilda andra invånare i samhället genom seminarier och work-shops. De gjorde alltså en direkt koppling mellan kunskap, utbildning och den positiva värderingen av begreppet jämställdhet.

---

¹⁰⁴ Intervju 4, den 5/4 utfördes av Elin Gustafsson

5 Avslutande diskussion

Det blir aldrig som en tänkt sig, att göra en fallstudie likt den jag gjort kräver tålamod och ödmjukhet. Jag var tvungen att med öppet sinne lyssna på mina informanter för att i analysen undvika stereotypiseringar och kunna göra en diskursanalys där de formulerade tankarna står i centrum. Uppsatsen har varit omvälvande på många sätt och inspirerat till många nya tankar och idéer för framtida forskning.

Till att börja med hade en studie med samma syfte som mitt men med mer omfattande karraktär varit intressant. Detta eftersom min studie har visat på tendenser till en förändring mot en mer positiv bild till jämställdhet mellan könen i byn. Dessa tendenser menar jag hade varit intressant att vidare undersöka för att se hur det ser ut i andra byar och i resten av landet. En komparativ studie mellan nationella dokument såsom lagstiftning eller liknande och intervjumaterial vore också intressant för att få en djupare förståelse för hur samspelet mellan den nationella politiska nivån och den lokala nivån ser ut. Jag hade också kunnat se en komparativ studie mellan två länder för att se hur utvecklingen ser ut i olika länder.

Denna uppsats kan vara en idékälla till många nya undersökningar. Detta eftersom intervjuerna gav ett stort och varierat material, mestadels berodde detta på att många av informanterna mer än gärna ville ställa upp och prata om ämnet. Jämställdhet var något som låg de flesta av informanterna varmt om hjärtat och som de ville ventilera och diskutera. Bara detta menar jag är skäl nog att fortsätta forska på området. Det bevisar deras starka koppling till begreppet jämställdhet och hur det mer och mer börjar ta en större del i samhället på olika sätt. Slutligen, informanterna pratar överlag hoppfullt om förändringen som är på väg, denna process hade i sig varit intressant att följa.

6 Referenser

Primärmaterial:

Intervjuer

Intervju 1, 27/3 i Enkokidongoi < 25 år, identifierar sig som kvinna. Utförd av Elin Gustafsson.

Intervju 2, 29/3 i Enkokidongoi > 25 år, identifierar sig som kvinna. Utförd av Elin Gustafsson.

Intervju 3, 2/4 i Enkokidongoi > 25 år, identifierar sig som man. Utförd av Elin Gustafsson.

Intervju 4, 5/4 i Enkokidongoi > 25 år, identifierar sig som kvinna. Utförd av Elin Gustafsson.

Intervju 5, 5/4 i Enkokidongoi < 25 år, identifierar sig som man. Utförd av Elin Gustafsson.

Intervju 6, 10/4 i Enkokidongoi > 25 år, identifierar sig som man. Utförd av Elin Gustafsson.

Sekundärmaterial:

Abuom, Agnes (1995). *Gender balance for sustainable democracy* i Melin, Mia (red.) *Democracy in Africa - on whose terms?*. Stockholm: Forum Syd

Bergström, Göran - Boréus, Kristina, (2005). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur.

Bergqvist, Christina (2008). *Den svenska jämställdhetspolitiken: Hur långt har vi nått?* i Bennich-Björkman, Li & Blomqvist, Paula (red.) *Mellan folkhem och Europa: svensk politik i brytningstid*. 1. uppl. Malmö: Liber

Collins Hill, Patricia (2005). *Black sexual politics. African Americans, gender, and the new racism*. Routledge. Taylor & Francis Group.

De los Reyes, Paulina & Diana Mulinari (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap* Malmö: Liber

Esaiasson, Peter, et al (2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts juridik. (3:e uppl.)

Eldén, Sara (2005). *Att fånga eller bli fångad i diskursen? Om diskursanalys och emancipatorisk feministisk metodologi.* i Lundqvist, Åsa, Davies, Karen & Mulinari, Diana (red.) *Att utmana vetandets gränser.* 1. uppl. Malmö: Liber

”Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.” (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Freidenvall, Lenita. (2006). *Vägen till varannan damernas. Om kvinnorepresentation, kvotering och kandidaturval i svensk politik 1970-2002.* Stockholms Universitet.

Gemzöe, Lena (2002). *Bildasismer, Feminism.* Bilda Förlag.

Haraway, Donna (2004). *Situated knowledges: The science question in feminism and the privilege of partial perspective.* i Harding, Sandra G. (red.) *The feminist standpoint theory reader: intellectual and political controversies.* New York, N.Y.: Routledge

Hooks, Bell (2011). *Svarta kvinnor: Utformandet av feministisk teori.* i Ahmed, Sara & De los Reyes, Paulina, *Postkolonial feminism.* 1, Tankekraft, Stockholm

Karlsson, Lena red. (2011). *Länder i fickformat: 211 Kenya.* Utrikespolitiska Institutet.

Lykke, Nina (2009). *Genusforskning: en guide till feministisk teori, metodologi och skrift.* 1. uppl. Stockholm: Liber

Madison, Soyini D. (2005). *Critical ethnography: method, ethics, and performance.* Thousand Oaks, Calif.: Sage

Mulinari, Diana (2005). *Forskarens biografi och situerad kunskapsproduktion i* Lundqvist, Åsa, Davies, Karen & Mulinari, Diana (red.) *Att utmana vetandets gränser.* 1. uppl. Malmö: Liber

Mohanty, Chandra Talpade (2006). *Feminism utan gränser: avkoloniserad teori, praktiserad solidaritet.* Stockholm: Tankekraft

Mohanty, Chandra Talpade (2003). ““Under Western Eyes” Revisited: Feminist Solidarity through Anticapitalist Struggles” *Signs* Vol. 28, Nr. 2

Mohanty, Chandra Talpade (1984). *Under Western Eyes: Feminist Scholarship and Colonial Discourses* *Boundary 2* Vol. 12, Nr. 3

Oyèwùmí, Oyèrónké (1997). *The invention of women: making an African sense of western gender discourses,* Univ. of Minnesota Press, Minneapolis

Robertson, Roland (1992). *Globalization. Social Theory and Global Culture*. Sage Publications Ltd.

Roth, Ann-Katrine. (2008). *Mångfaldsboken. Från teori till praktik*. Nordstedts. Juridik: Stockholm.

Said, Edward W. (2000). *Orientalism*. [Ny utg.] Stockholm: Ordfront

Tollin, Katharina (2011). *Sida vid sida: en studie av jämställdhetspolitikens genealogi 1971-2006*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2011

Törnqvist, Maria. (2006). *Könspolitik på gränsen. Debatterna om varannan damernas och Thamproffessurerna*. Arkiv förlag.

Karlsson, Lena red. (2011). *Länder i fickformat: 211 Kenya*. Utrikespolitiska Institutet.

Wide, Jessika (2006). *Kvinnors politiska representation i ett jämförande perspektiv: nationell och lokal nivå*. Diss. Umeå : Umeå universitet, 2006

Widerberg, Karin. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur.

Wenneberg, Søren Barlebo (2001). *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*. 1. uppl. Malmö: Liber ekonomi

http://www.swedenabroad.com/News____81406.aspx?slaveid=116895 (hämtad den 20/2 2012)

7 Bilaga 1, Intervjuguide

Det här är den intervjuguide som ligger till grund för de intervjuer som gjorts i uppsatsen. Frågorna är på engelska eftersom engelska är ett av de officiella språken i Kenya och även det språk som talas i skolorna. Så för att minska graden av misstolkningar som kan uppkomma vid hjälp av tolk kan nu intervjupersonen och jag som intervjuar tala samma språk.

- What do you think about when you hear equality between men and women?
- What does equality between men and women mean for you?
- How would you define equality between men and women?
- Is equality between men and women an important political question for you? If yes, how? If no, why? Is there some other question that is more fundamental?
- Do you discuss questions about equality between men and women with your friends/family, if so how do you talk about it? Is there a difference between how you talk about it in your family than with your friends?
- How would you describe equality between men and women in your village and in your country? Has there been a change in the way people talk about it?
- How do people in your surrounding talk about equality between men and women?
- How are the projects that work for more equal rights between girls and boys received in the village? Do you think it's important to have specific projects to reach a better equality between men and women? If so, if not, why?

8 Bilaga 2, Information-letter

My name is Elin Gustafsson and I'm twenty-two years old and a student at Lunds University in Sweden, Europe. I'm studying the last semester at the Bachelor programme in gender studies and is now writing my bachelor thesis. That is why I am visiting Kenya and Enkokidongoi for 4 weeks, 17 of March to 14 of April.

I have for a long time been interesting in the question about equality between men and women since it has been such a big question in the Swedish politics. Therefore I started the Gender studies programme and have been focusing on equality and power question since I started. I read about the sight of equality between men and women and how it looks like in different countries. Rwanda for example is the country with the highest representation of women in the national parliament. Therefore I think It's really interesting through interviews to see how this has affected Kenya, is equality between men and women a question that people prioritise?

The material that I get through the interviews is going to be analysed by me and used in my thesis that will be published at a public access website for Lunds University. The thesis will be around 10.000 words. In the thesis you will be anonymous except for your sex and approximate age, that means that no one could recognize and track your answer but I can still use quotes from the interviews in the thesis. When the thesis is done I will destroy the recorded interviews, but during my writing process I will keep it on a memory stick.

If you change your mind about the interview just let me know, before or during the interview. I will be recording the interview so I can remember exactly what you said so there won't be any misunderstandings in the analysing process.

If you want to contact me after the interview you can send me an e-mail to eliing89@hotmail.com

Thanks for helping me with my thesis!